

„Oikean Opin”
puolesta

Sirjoitti
Andreo Phaal.

—
Kolmas painos.

—
—
Tampereella.
Mustalaislähetysseuran kustannuksella.

„Oikean Opin“ puolesta

Kirjoitti

Andreo Vhaal. = *Jalkin, Ask.*

Kolmas painos.

Tampereella,
Mustalaislähetysk. kustannuksella.

Tampereella 1907,
J. J. Julinin kirja- ja kirjapaino.

Oli pyhäpäivä. Saakkolan takasja paloi iso takkavalkea, ja tulen ympärillä istui joukko Wähälänkylän miehiä, naisia ja lapsia, joilla melkein jokaisella oli piippukana hampaissa. Siinä oli jo istuttu muutamia tunteja, jutellen kaikkea turhaa, ja tuon tuostakin tyhjensi yksi ja toinen porot piipusta syljestä märkään lattiaan. Alatalon Matti kertoili hywin onnistuneista petkutuksistaan hemoskaupoissa ja höysti lauseensa raa'oilla kirouksilla. Naiset liukaskielisesti kerkesivät juorusta juorun, joita kylällä liikkui. Waan tätä emme lainkaan ihmettele, sillä se oli aivan tavallista Wähälän kylässä. Täytyihän heidän jollakin tavalla wietätä pyhäpäivän aamupuoli, warsinakin kun ei huwittanut näin talvipakkasessa ajaa kirkolle, joka oli seitsemän piltän wirstan päässä.

Kello oli jo yli ylti, jotta voitiin otaksua kirkonmenon jo loppuneen, kun Seksimamin Kustaa, joka oli kylän ainoa jumaliseksi tunnettu henkilö ja sitäpäitfi pyhäkoulun opettaja, eikä huinkaan näinmuodoin hyväksynyt tällaista kirkonajan wiettoa, käänsi kaikkiin katseet owelle lopettaen wilkkaan keskustelun odottamattomalla tulollaan. Hän istah-taa emännän tarjoomalle tuolille ja menee suoraan asiaan.

„Jaa, jaa“, huokaa hän useamman kerran, eikä tahdo saada sanotuksi, mikä sydämessään raskaana painaa. „Hyvät kylänmiehet, mitä on tehtävä? Oletteko kuulleet, että tännekin alkaa tunkeutua hihhulilainen väärä usko? Viime sunnuntaina kävi Lepistön Heikki Sakkolan kylässä hihhuliseurassa ja kuuluu jo ottaneen siellä synninpäästönkin. Kuten itse tiedätte, asuu hän ainoastaan wirstan päässä täältä ja on joka päivä tekemisissä kyläläistemme kanssa. Vaara on tulossa. Hän, kuten muutkin heistä, alkaa tietysti heti tekemään willitystyötään. Onneksi ei hän ole seurakuntalaisiamme, jotta voimme vielä iloita siitä, kuten kirkkoherra toisja sunnuntaina minulle itselleni sanoi, että seurakuntasiamme ei ole yhtään lahkolaista. Katsokaa kuinka miekkaasti se vihollinen tulee! Ei hän törmää heti kirkonkylään, vaan koittaa salaa syrjäkylän kautta päästä seurakuntaamme sijalle. Nyt on meidän ponttevasti taisteltava oikean oppimme ja puhtaan seurakuntamme puolesta. Mikä häpeä meille, jos me päästämme susia rakkaan kirkkoherramme lumaan. Meidän on siis heti ryhdyttävä toimeen. Heikki on riippuvainen meistä, ja meidän on käytettävä tätä hyväksemme. Me emme saa antaa hänelle työtä eikä ruokaa kesätyön eteen, niinkuin hän on ennen tottunut saamaan ja saadaansa nähdä, eikä hänen ole pakko rajamailtamme poistua.“

Sitten alkoi innokas keskustelu, jossa käyttiivät puhervuoroa melkein kaikki yhtä aikaa.

„Mietelkaa, miten kauheaa! Ihminen korottaa itsensä Jumalaksi, antaa anteeksi syntiä ja parjaa kirkkoa ja pappeja. Huudetaan ja melutaan, waimot kiikkuvat miesten faulasja tunnustaan mitä kauheimmattin syntinsä. Kielletään kokonaan wäkijuomain nautinto, waiikka Jumala on antanut wäkijuomattin, niinkuin kirkkoherra kerran kinkereissä

sanoi, että me niitä kiitollisuudella nauttisimme“, uudisti Kustaa.

„Hei pojat“, huudahti Matalon Matti, „tässä on käteni, ja kun kaikki on onnellisesti toimitettu, niin sitte pidetään aika harjaiset!“

„Eoo, joo“, nuhteli Kustaa ja nousi lähteäkseen pyhäkouluun.

Emäntä alkoi kantaa ruokia pöydälle, josta kyläläisetkin huomasiwat, että päiwällisaika oli jo ohi menemässä.

Lepistön Heikin pienessä majassa alkoi jo hämärtää. Heikki istui pöydän päässä lukien lainaamansa suurta nahkakantista raamatua. Liisa istui takalla hoidellen pienintä lastaan ja kaffi isompaa leikkivät lattialla. Liisa oli ollut mukana kristittyjen seuroissa viime pyhänä ja oli tullut sieltä kowin heränneellä tunnolla, waiikka ei vielä jaksanut uskoa syntejään anteeksi.

„Luehan nyt ääneen, jos minäkin saisin sieltä jotain lohdutusta!“

Heikki jatkoi ääneen lukuaan Jesajan raamatun 40 luvusta: „Lohduttakaat, lohduttakaat minun kansaani, sanoo teidän Jumalanne. Puhukaat suloiesti Jerusalemin kansa, ja saarnatkaa hänelle, että hänen sotimijensa on täytetty; sillä hänen rikoksensa on annettu anteeksi, että hän on saanut kaksinkertaisesti Herran kädestä, kaikkein synteinsä tähden.“

Liisa alkoi nyyhkiä, ja sisäisen tunteen pakottamana juoksi hän miehensä kaulaan, kiittäen Jumalaa siitä, että hänkin sai omistaa noin suloiiset sanat itselleen. Heikki tuli niin liikutetuksi waimonsa

äkillisestä muutoksesta, että hänkin suurella äämillä alkoi kiittää Jumalan ihmeellisiä töitä. Keskellä tätä riemua avautui ovi, ja joukko Wähälän kylän nuorisoa tuli sisälle. He olivat uteliaisuudesta läheneet katsomaan Heikkiä, niinkuin jotain uutta kummaa. Eija jatkoi, huomaamatta ollenkaan tulleita, tulvaavaa kiitosvirttään, joka muodostui pian henkewäksi saarnaksi.

Heugen woina tuntui waltavana koko huoneessa, ja sen vaikutukset tulivat pian näkywiin. Osa nuorista tytöistä ja jotu pojistakin kuuntelivat hywin wakaawina, ja tyttöjen joukosta kuului jo itkuakin. Erilaisilla tunteilla palasivat Wähälän nuorukaiset kotiinsa, muuttamat surun waltaamina, toiset taas iwa mielesnä.

Varhain maanantai-aamuna saapui Heikki Kustaan taloon ja tervehti talon wäkeä Jumalan rauhallalla. Häntä näytti kowin ärtyisältä, eikä vastannut mitään Heikin tervehdykseen.

„Kyllä Jumala on meille syntijille äärettömän armon taaskin osottanut, kun Hän on antanut meille näin kalliin päivän.“

„Minä olen kuullut, että sinäkin olet ottanut ihkihulilaisilta synninpäästön“, sanoi Kustaa tuimasti.

„Min, kyllä Jumala on minullekin suuren armon suonut, kun on antanut minun suuret, weruskeat syntini anteeksi. Minullekin suurelle syntiselle, jota elin juoppoudesta ja kaikessa jumalattomuudesta! Kaikkein ihmisten pitää kiittää kanssani Jumalaa! Anna sinäkin, Kustaa, anteeksi minulle, että olen niin monta kertaa tehnyt pilaa sinun kristillisyydestäsi ja kaikkea muutaakin, mitä olen rikkonut sinua vastaan! Kerran viime talvena, juuri niillä helmikuun pyryillä ja pakkasilla, sai wihollinen minun ajattelemaan, että aiwan minun mökkin wieressä seisoo tuhansia puita ja minä lapsi-

neni ja waimoineni ihan palelen. Otin kirveen ja menin metsään, joka sattui olemaan sinun sarkasi, josta keltalla wedin jomaisen kowun. Rikokseni uudistin kolme kertaa vielä. Anna anteeksi, rakas Kustaa, tahdon maksaa kaikki, waan rahoja ei minulla ole, mutta kesän tultua suoritan kaikki työläni.“

„Wai niin wähällä sinä aijot niin suuresta rikoksesta päästä“, ärjäsi Kustaa. „On siinä vielä tekemistä, esiwallallakin, joka on annettu pahantekijöille rangaistukseksi ja huruskaille kiitokseksi“. Ja suoraan sanoen, en tahdo olla missään tekemisissä wakkaitten ja williuskoisten kanssa. Sentähden saat heti marssia kotiisi! Maija, kuulithan sinäkin tämän Heikin tunnustuksen?“

„Kuulin“, myönsi Maija hämmästyneenä.

„Ei, Kustaa, ole niin ankara. Oletthan lkenut raamatusta: „Waan joll'ette anteeksi anna ihmisille heidän rikoksiansa, niin ei myös teidän Isänne anteeksi anna teidän rikoksianne.“

„Rikoksianne, rikoksianne“, toisteli Kustaa — — — „mutta tämänhan asia kuuluu esiwallalle, eikä minulle.“

„Mutta“, aloittaa Heikki, „opettaahan raamattu — — —“

„Mene raamattuinesi heti paikalla täältä saarnaamasta!“

„Di Jumalani, awaa hänen silmänsä“, huokasi Heikki astuessaan ulos. Surumielisenä suuntafi hän askeleensa Antin taloon, jossa halkojen pienistystä oli hänellä tiedosja. Ei hän kuitenkaan tällä kertaa saanut missään työtä, ja puolenpäivän tienoissa saapui hän waimonsa ihmeeksi kotiinsa. Sywä suru kowastui hänen katseestaan, waikka ei raskinut waimolleen mitään sanoa.

„Elä ole huolissasi, Geikki, kyllä Jumala meistä huolen pitää“, alotti Liisa.

„Vaikeat ajat on meillä tulossa. Kylässä ei anneta enää minulle työtä, ja Kustaakin uhfasi jättää minut oikeuden käsiin.“

„Elä sitä jure, sehän on vain sentähden, että olemme lähteneet seuraamaan Mestariamme opissa, elämässä ja kärsimisessä. Nyt pitäisi meidän iloita, sillä vaino maailman puolelta näyttää meille, ettemme enää maailmasta ole.“

Taiwaallisen ilon ja onnen tunne täytti nyt taas Liisan sydämmen ja hän alkoi kiittää Jumalaa siitä, että he totisesti ovat oikealla tiellä. Tämä tempasi Geikin mukaan, niin että hän unhoitti kaikki surunsa ja yhtyi Liisan kiihkoisaan kiitosvirteen.

Kuukauden kuluttua tapaamme Geikin käräjäpaikalla syytettynä metsänvarkaudesta, ja sen lisäksi oli hänellä vielä welan haaste.

Saadakseen oman kodin, oli hän joutunut tekemään 50 markan welan, jota oli tupa takuussa. Viimemainittu haaste oli, kuten olemme jo kenties arvanneekin, seuraus Jaakkolan kokouksesta.

Geikki tunnusti aivan avonaisesti olevansa syyppä varkauteen, josta häntä syytettiin. Tästä tuomittiin hänelle 180 markkaa sakkoa, tai varain puuttessa vankeilaa.

Welkakirjan samoin hän tunnusti oikeaksi ja tuomittiin heti maksettavaksi.

Nyt alkoi ahtaat ajat Lepistöläisille. Kaikki ruokatarvat olivat jo lopusja. Ei mistään saanut työtä, eikä ruokaa, vaikka Wähälän kylässä oli kahdeksantoista taloa. Jos mistä toivoivat apua, niin aina kohtasivat armahattomuutta ja tylyyttä.

Kynnelfilmin katseliwat vanhemmat eräänä iltana lapsiaan, jotka iloisine söivät viimeisiä perunoita, joita Liisa oli vielä kuopanpohjalta löytänyt. Geikin ja Liisan täytyi jäädä ilman illallista, sillä kaikille ei riittänyt. Syötyään menivät lapset nukkumaan, ja kohta olivat he unien mailmasja, missä näkivät lapsia valkopuvuisaan leikkivän enkelien kanssa taivaan kultakaduilla. Mutta toisenlainen oli Geikin ja Liisan laita. Tulevaisuus oli niin tyhjä. Ainoastaan toivon himmeä tähti, mikä niin heikosti tuikki heidän sydämmisjään, kertoi vielä heille siitä huolta pitävästä Jästä, joka nytkin oli auttava heitä.

„Luehan nyt taasen jotain tuosta pyhästä kirjasta“, pyysi Liisa.

Geikki alkoi lukea: „Alkääät siis surulliset olko, sanoen: mitä me syömme, taikka mitä me juomme? eli millä me meitämme verhoitamme?“ Kun hän luki juuri viimeistä wärsyä, jossa sanotaan: „Alkääät sentähden surko huomisesta päivästä, sillä huomisella päivällä on suru itsestänsä, tyytyköön kufin päivä surullensa“, ajoi joku hewosella pihalle, ja pian ilmestyi Mäkelän Leski-Maija huoneeseen.

Geikki oli päivällä käynyt hänenkin luonansa apua pyytämässä, mutta sai palata yhtä toivotonna kuin muualtakin. Jälestäpäin oli Maija kuitenkin saanut niin ankarat omantunnon nuhteet, että ei hän woinut olla tulematta pimeän tultua Lepistöön, tuoden mukanaan Geikin pyytämät perunat ja jauhot, joita hän nyt suostui antamaan kesätyötä vastaan. Sitäpäitfi toi hän lahjaksi pari leipää, naulan werran woita ja pienellä leilillä maittoa. Ja lupasipa hän vielä antaa toistekin, vaikka ei olisi suonut, ette sitä kylillä huudettaisiin. Hän ajatteli muita auttaissaan tulewansa itse autetuksi kii-reimpänä aikana. Tämä tapahtuma liikutti Geikkiä

niin syvästi, että hän, niin mies kuin olikin, alkoi itkeä suurella äänellä. Liisa tuli niinkuin tavallisesti liikutuksiin ja syökyi riemuissaan Maijan laulaan, joka hänkin jo itki tunteitten valtaamana. Nyt vasta Maija käsitti minkälaisen rakkauden palveluksen hän oli tehnyt, ja ennen tuntematon onnen tunne valtafi hänet, kun hän palasi kotiinsa.

Heikki ei onnistunut mistään saamaan rahoja velkansa suorittamiseksi. Nimismies oli jo käynyt kirjoittamassa mökin, ja pian joutui huutokauppapäiväkin.

Ainoastaan muutamia Wähälän isäntiä oli saapunut ja niiden joukossa Mäkelän Maijakin. Saamamiehelle itselle lyötiin mökki 98:lla markalla.

Heikki oli siis koditon, eikä tiennyt minne mennä. Gyväntahoiton ostaja antoi heidät kuitenkin jäädä muutamaa päiväksi, siksi kun ehtivät muualta hankkia asunon. Mäkelän Maija, joka niin mielellään olisi Heikille huutanut mökin takaisin, jos waan olisi uskaltanut, rohkaisi viimein itsensä ja otti heidät edustupaansa asumaan.

Tämä kowin suututti kyläläisiä, mutta eniten Seksmannin Rustaata. Huolimatta lumituiskusta lähti hän jo lauantaina puolenpäivän tienoissa ajelemaan kirkolle. Aivan kirkon läheisyydessä asui kunnanesimies, joka myöskin sanottiin olevan Hengeltä vaikutettu ja niinmuodoin Rustaan paras uskonveli. Hänen talonsa oli aina majapaikkana Rustaalle hänen kirkomatkoillansa ja sinne meni hän nytkin. Heiksen keskusteltuaan tärkeistä uskon asioista lähtivät meljekset sielunpaimenen luokse. Tunnin ajan jaiwat he odotella pappilan keittiössä, sillä kirkkoherra ei woinut ottaa vastaan ennen kello 6:ta. Kun odotus tunti oli kulunut, kutsuttiin heidät wirtahuoneeseen. Kirkkoherra sanoi olevansa iloinen, että sai käyttää

tämän wapaatunnin, joka hänellä sattui olemaan, heidän kanssaan keskusteluun. Istuttuaan alkoi Rustaas kertoa heidän kylän tapahtumista. Kowin huolissaan selitti hän, kuinka heidän kaikkista pönistuksistaan huolimatta hihhulilainen willtusko oli päässyt tunkeutumaan heidän seurakuntaansa. He olivat, toivoen saavansa Lepistön Heikkiä muuttamaan rajamailtaan, jo toimineet niin paljon, että hänen oli täytynyt muuttaa mökistään. Mutta tällä ei paljon voitettu, sillä Mäkelän Maija, joka on tulemaisillaan samanlaisempi, otti heidät asumaan edustupaansa. Hän oli jo niin williintynyt, ettei wälittänyt kyläläisten neuvoista, eikä waroituksista, ja löytyipä jo muutamia nuorukaisiakin, jotka olivat melkein heidän puolellaan. Nyt eivät he ymmärtäneet mitä tehdä, jonka wuoksi hän oli tullut kirkkoherran puheille saadakseen neuwoa.

Kirkkoherra sanoi olevansa hyvin iloinen heidän hywäätarhoittawista toimeenpiteistään, waikka ei hän täysin woinutkaan hywäkyä niitä keinoja, jotta oli käytetty. Hänestä ei waara olisi niinkään suuri ollut, waikka Heikki olisi saanut mökkinsäkin pitää, warjinkin kun hän on wain yksinfertainen ja oppimaton mies. Sitäpäitisi ei pitäisi antaa heille marttyyrikunniaa, jota he niin kernaasti itselleen omistawat. Kuitenkin olisi ehkäistävä, että eivät he saisi suurempia häiriöitä saurakunnassa aikaan. Kirkkoherran mielestä ei olisi laisinkaan wäärin toimittaa heidät takaisin omaan seurakuntaansa. Woihihan siitä olla päwästäin hyötyä heillekin, koska he siinä tapauksessa paremmin awun tarpeessa woihivat kääntyä waiwaihoidon puoleen. Kunnan esimiehen tehtävä on siis heti toimittaa heidät pois seurakunnasta.

Wähä ennen seitsemää tuli rouwa ilmoittamaan,

että oli aika lähteä wisiitille. Ukot nousivat heti, jättivät hyvästi ja poistuivat.

Seuraavana maanantaina tuli kunnan esimies Rустаan kansja Mäkelään. Heikkiä ja Liisaa käänsivät he poistumaan 3 päivän sisällä seurakunnasta, jos eivät halunneet tulla ruuminkyydillä wiedyiksi. Maijaa kielsivät he sikon uhalla pitämästä pasittomia huoneisjaan.

Heikillä ja Liisalla ei siis ollut muuta neuwoa, kun lähteä „weljien luo“. Tistapäivä oli kowin kylmä, jolloin heidän oli lähettävä. Särkyneellä sydämmellä katseli Maija lähtöpuuhia.

„Woi, rakas Jumala, kuinka kowasydämmisiä ihmiset jentään woivat olla“, huokasi hän. „Onko se nyt se oikea oppi, josta he aina puhuwat! Jos joskus tarwitsette apua“ — tässä kääntyi hän menewien puoleen — „niin tulkaa wain minun luokseni. Tahdon tehdä mitä woin, waiikka nyt en saa teitä huoneesjani pitää. Lähtisin niin mielelläni teitä hewosella wiemään, jos se wain olisi kotona, mutta kun sen kaupunkimattkankin piti juuri tälle ajalle satua. Kuitenkin saatte jättää kaikki tawaranne tänne, woinhan tulla waiikka ensi sunnuntaina tuomaan niitä hewosella sinne.“

Kaksi nuoremista lapsista oli asetettu kelfkaan, jota Heikki meti. Liisa käweli perässä kantaen ewäspussia ja 8 wuotias poika seurasi äitiään pidellen hänen hameenliepeistään. Talwitietä Soffolan kylään oli noin wiisi pitkää wirstaa, aiwan talotonta tainwalta. Sinne toiwoiwat matkailijamme ehtiwänsä ennen iltaa. Jolla newalla käwi kylmä pohja-tuuli ja lumi tuiskui tuimasti heidän kaswoihinsa, että oli waikea pysyä tiellä, kun sekini oli melkein tukosja. Jonewa oli juo, joita ainoastaan Pohjanmaalla tapaa, noin kolmea wirstaa lewää ja penikulmia pittä. Ainoastaan muutamat kitu-

männyt ja waiwaiskoiwut kaswoiwalta alastomalla aukealla.

Pikku Heikki, joka ei enää jaksanut seurata äitinsä wieresjä, alkoi itkeä wilusta ja wäsymyksestä. Ei siis auttanut muu, kun nostaa hänet kelfankelalle. Liisa kääri esiliinansa jalkojensa ympärille ja ottipa vielä huivinkin kaulastaan suojataksen sillä käsiä ja kaswoja. Nyt alkoi toijettin lapset wiluaan itkeä, pyytäen palata kotiin. Ei ollut Liisalla muuta keinoa kuin riisua alushameensa ja kääriä siihen molemmat wilusta wärisewät lapsensa. Yhdessä wetiwät he sitten kelfkaa kahlaten korkeitten lumikinosien läpi. Wasta kello 8 ajoissa saapuivat he Soffolan kylään ja meniwät suoraan Myllylän Jaakon, Heikin lihallisen^m sekä hengellisen weljen taloon. Birtistä kuului kimakoita kiitosääniä, josta huomasuivat saapuneensa juuri seuroihin. Rauwan odotettu saarnamies R. oli wuimeinkin saapuuut paikkakunnalle, ja kristityitä oli kokoontunut läheltä ja kaukaa. Liisa asetetti wäsyneet lapsensa sänkyyn, jossa he heti nukahtuivat. Sitte tunki hän^m wäktijoukon läpi päästäksheen lähelle saarnaajaa, joka juuri luki Jesaija-profeetan sanat: „Waan hän on haarwoitettu meidän pahan tekoimme tähden, ja meidän syn- teimme tähden on Hän hofuttu; rangasitus on Hänen päällänsä että meillä rauha olis, ja Hänen haawainja kautta olemme me paratut“. Rauwan ei Liisa ollut kunnellut, ennen kun jo tunteet waltajiwat ulos pidätettyinä huudahuksina. Pian nousi hän hypäten ja huitoen käsilään sekä kiittäen Jumalaa hänen äärettömästä armostaan, jonka Jumalan wihamiehet ja murhaajat saawat omistaa itelleen Jeesuksen weresjä. Pian htytyiwät kaikki Hengen tulelle kelpaawat aineffet. Saarnaajakin soperji itkun ja naurun sekaisista kiitoswirttään. Liisan kii-

tos aina waan kählyi, kunnes kaatui tiedotonna lattialle, josta hänet nostettiin sänkyyn.

Namulla herättyään tuntee Liisa kowaa päänsivistystä sekä pistosta rinnassaan. Hän oli wilustunut eilisen päivän matkalla. Pikku Maiju, nuorin lapsista, itki katterasti hänen wieresään, sillä häntin oli wilustunut ja oli jo kowan kuumeen wallassa. Pikku Heikki istui uunin edessä, waiferoiden jalkojaan, jotka olivat paleltuneet matkalla. Reskimäinen lapsi Janne näytti woivan hywin ja seisoi lapaset käsisjään owella, aikeessa lähteä ulos talon lasten kanssa mäkiä laskemaan. Liisa ihmetteli, miksi hän oli nukkunut näin kauwan. Hän ei ollut täysin tolkulla siitä, mitä oli tapahtunut, eikä myöskään nykyisestä tilastaan. Lastaan rauhoitettuaan yritti hän nousta ylös, mutta päätä pyörrytti niin, että täytyi laskeutua tafasin wuoteelle. Hän oli siis sairas ja täytyi tyytyä olemaan wuoteen omana. Nyt Heikkikin wasta ymmärssi, kuinka wafawat asianlaidat oikeastaan olivat, Heikin oli siis oltawa sairaanhoitajana. Yksin ei hänen kuitenkaan tarwinnut paljo olla, sillä krsittyt olivat aina rakkaudessaan ja myötätuntoisuuksissaan häntä auttamassa. Pikku Maiju huononi äkkiä ja kolmen päivän kuluttua oli hän jo muuttanut pois kipun ja krsimysten maasta siihen maahan, missä moisten waiwojen mainingitkaan eivät konnaan tunnu. Pikku Heikin jalat paisuivat kowin ja ankara särky waiwasi herkeämättä yötä ja päivää. Liisa oli kowassa keuhkokuumeessa. Häntin näytti käywän päivä päivältä yhä huonommaksi. Kuumeen houreissa näki hän autuaitten seurueen, missä pikku Maijukin marttyyrikuunnalla launistettuna harppuaan helkytellen lauloi Karitsalle kiitostaan. Yhdeskantenä päivänä oli hän kaikkein heikoin, ja kyläläisetkin olivat jo kooontuneet hänen loppuaan kat-

somaan. Heikki oli menettänyt Jhakkula ja Saaranjakin oli hän jo sydämessään uhrannut. Jumala ei kuitenkaan tahtonut, että Liisan waikutus jo loppuisi, waan että hän olisi rakkaudellaan ja lempeydellään walaisemassa pimeätä mailmaa. Tauti oli saanut käännekohtansa ja sairas rupeji paranemaan, waikka hitaasti.

Wielä ikäwämmältä tuntui, kun eräänä päivänä ruumunmiehet tulivat noutamaan Heikkiä wankilaan. Lapsen ja Liisa itkien katsoivat, kuinka isän päälle puettiin wangin turkki. Heikin sydäntä särki, kun täytyi jättää sairaan waimonsa ja poikansa sekä pikku Jannensa oman onnensa nojaan. Heikki wiettiin ensin wangin kuljettajan luokse, josta häntä lähdettiin kuljettamaan Dulun wankilaan.

Toukokuun viime päivät olivat käjisjä. Lepistön mökissä on taas asukkaita. Turinko paistaa kirkkaasti ja lämpimästi ikkunasta sisään mökkiin. Jloisena toimi Liisa askareitaan, wilkaisten tuon tuostakin ulos siwuiikkimasta, niinkuin odottaen jotakin. Illan tullessa juoksee Janne sisään huutaen: „Isä tulee, isä tulee!“ Waimo kirehtii ulos miestään vastaan, joka jo on aiwan rappujen edessä. — Jlomielin astuu Heikki wauhaan kotiinsa, johon ei ollut toiwonut milloinkaan enää pääsewänsä. Istuttuaan sängynlaidalle, katselee hän ympärilleen juuri kuin ensikertalainen.

„Sokkolasja,“ alkaa hän, „kuulin, että Heikki on wiety jairaalaan. Onko se totta, että hänen wajen jalkansa on sahattu poikki?“

„Niin owat kuulemma tehneet“, huokasi Liisa.

„Kuinka jaksaa Mäkelän Maija? Kuulin, että

hän on toimittanut meille kodin takasin. Jumala siunatkoon häntä!”

„Kyllä hän hyvin voi ruumiin ja sielun puolesta. Niinkuin muistanet, oli hän Soffolasja silloin, kun Maiju-vainaja haudattiin ja oli kuulemma silloin jo uskonut syntinsä anteeksi. Sinun lähdettyäsi kävi hän usein meitä katsomassa ja rupehi heti hommaamaan meitä tupaamme takasin, jotta ei tarvitsisi yksin olla suruttoman mailman keskellä. Paluumatkalla poikkesi K. Maijan pyynnöstä Mäkelässä, jossa piti kahdet seurat.”

„Mitko siellä kuulijoita?”

„Ensimmäisenä iltana oli, paitsi muualta tulleita kristityitä, ainoastaan muutamia kylän nuorisosta. Seuraavana päivänä oli jo melkein kaikki kylän nuoret ja osa vanhoistakin.”

„Tuliko ketään kristityiksi?”

„Monet itkivät syntejään, mutta eivät jaksaneet tehdä tunnustusta seurakunnan edessä.” — —

„Mutta kuule! Kuinka on Rустаan laita?”

„Niin — kyllä Jumala on häntäkin koviin lujaa lyönyt. Kaksi viikko sitten kuoli hänen vanhempi poikansa lämpöiseen tautiin, joka parhaillaan riehuu kylässä. Nuorempi poika sairastaa koviin heikkona ja kuulin jo tänään Rустаankin tulleen tiipeäksi.”

„Piika Maijako yksin hoitaa heitä, vai onko siellä muuta apua?”

„Eksin hän siellä vain on, sillä useimmilla taloilla on kyllin huolta omista sairaistaan ja toiset taasen eivät rohkene.”

„Geikki jää tuumimaan, eikä puhu mitään. Getken istuttuaan sanoo hän waimolleen: „Onko sinulla mitään sydäntä? Minun pitää tänä iltana mennä Wähälään.”

Liisa nostaa leipää, silakkaa ja kaljatuopin pyöälle ja Geikki syöpi hyvällä ruokahalulla. Syötyään alkaa hän heti hommailla lähtöään.

„Eihän waan aijo mennä Sefsmanniin?”

„Kijon”, vastasi Geikki.

„Mutta lääkäri on ankarasti kieltänyt menemästä sellaisiin paikkoihin, jossa on sairaita ja muuten toivoisin, että olisit luonamme tänä iltana.”

„Rakkauden welvollisuus on suurempi kaikkia ihmisten määräyksiä. Mun täytyy siis lähteä heti kylään, jos minun apuani siellä tarvittaisiin.”

Kewätaurinko walaui juuri viimeisillä heikoilla säteillään taivaanrantaan, ja koko luonto kääriytyi hiljaiseen yöhuntuunsa, kun Geikki saapui Wähälän kylään. Kuinka paljo olikaan muuttunut sitte, kun hän viime talvena lähti sieltä? Niin moni kuolematon sielu oli sillä aikaa muuttanut mailmasta pois tunteematta Jeesuksen rakkautta. Sylläwin sydämmin astuu hän Rустаan tupaan. Syvä kaihon tunne painaa Geikin mieltä. Hän oiksi tahtonut itkeä, waikka ei tiennyt itsekään miksi. Juopa Rустаan ja hänen välillään oli hänen viimein täältä lähteisistään ollut niin koviin juuri, waan ehkäpä he nyt wihdoinkin koettelemusten ahjossa ymmärtäisiwät toisiaan. Kenties kaipaisi hän tällä hetkellä rakkautta ja myötätuntoisuutta Rустаassa, tai olisi halunnut nostaa kärsimysten taakan Rустаan hartioilta omilleen. Hän pysähtyy owen eteen ja katsoo hetkisen yhä syvemmin kaihoten ympärilleen. Suuret tynneet wieriwät hänen silmistään. Ei nähtynyt ketään koko huoneessa! Painostawa haudan hiljaisuus waltti kaikkialla! Tuntui kuin lepäisi Jumalan painawa käsi rastaana koko talon päällä. Geikki seisoo vielä owen juussa ja tynneet alkawat yhä wuolaammin tulwimaan. Äkkiä kuulee hän perä-

nurkan sänkyverhojen takaa katteraa walitusta, joka pian muuttui hurjaksi hourailuksi.

„Di, wiekää pois tuo pieni ruumis ja yksijalkainen poika! — — — — Ellette te anna anteeksi heidän rikofiaan — — — — Di, älä ole niin kowasydäminen! — — — —“

Heikki astuu wuoteen luo ja kuiskaa hiljaa:

„Kustaa!“

Sairas amaa filmiään. — — „Mene pois luotani sinä wanhurstas henki! Älä tuomitse minua! Älä ole päällekantajani! — Wiekää pois nuo kahleet! — Päästäkää jyytöntä wapaaksi! — Minä olen suurempi rikofsen tekijä! — En jaksa tuota!“

Uupuneena ninuu sairaas wuoteella, ja Heikki ottaa kääreen hänen päästään, kastelee kylmään weteen ja asettaa taasen paikoilleen. Samalla tulee Maija sisälle, joka nyt wasta oli ollut lypfämässä. Kummastellen katselee hän Heikkiä, ikäänkuin ei tahtoi uskoa omia filmiään.

„Anna Maija minulle wettä“, pyytää toinen sairaas owinurkasta. Maija ottaa lufikalla wettä kypistä ja kaataa sairaan suuhun.

Heikki jää sinne yöksi auttamaan Maijaa sairaiten hoitamisesja. Hänellä näytti olewan halu hoidella Kustaata, ja hänen wuoteensa ääressä istui hän uskollisesti koko yön.

Jos hän olisi nähnyt Kustaan toijellaisessa tilassa olisi warmaan ollut waikea unhoittaa, että hänellä oli wihamies edessään, mutta nähdesjään riitaweljenjä todellisen hädän, unhoitti hän kaikki entisyyden ja palweli waan apua tarwitsewaa weljeään. Sairas houraili tuon tuosta ja yritti nousta ylös wuoteeltaan. Heikki, joka oli pakoitettu käyttämään kaikki woimansa, oli aamun tultua kowin wäsynyt. Hän ei kuitenkaan woinut jättää weljeään niin awuttomaan tilaan, waan päätti jäädä wieläkin

Kustaata hoitamaan. Wäsyneenä heittäytyi hän kowalle lattialle pariksi tunniksi lewähtämään, jonka jälkeen hän taas rupefi hoitamaan raiwoisjaan hourailewaa sairasta. Yöt päiwat walwoi hän sairaan wuoteen ääressä ja sairaas heikkoni aina waan heikkonemistaan. Kahden wuikon kuluttua oli kuitenkin tapahtunut käänne, jotta sai jo odottaa sairaan parantuwan. Hourailukohtaukset harweniwat ja sairaas mafafi lewollisemmin wuoteellaan. Uein katsoi sairaas hoitajansa puoleen, ikäänkuin olisi tahtonut jotain puhua. Ei hän kuitenkaan wielä puhunut muusta kuin taudistaan.

„Mene, Heikki, wain nukkumaan, äläkä niin peräti wäsytä itseäsi! Kyllä tulen jo yksinkin toimeen“, lausui Kustaa eräänä iltana myöhään Heikin hämmästyksellä.

„Mutta jos sinä kuitenkin tarwitset minun apuani, kyllä minä wielä jaksan.“

„Woihan sitte herättää sinua.“

„No niin, huuda wain Heikki, niin kyllä herään.“

Sitte heittäytyi hän pitkälleen olkiwuoteelle, joka oli lattialla aiwan lähellä sairaan sänkyä. Aina wähän päästä oli hän kuulewinaan nimeään mainittawan ja hyppäfi sairaan luo kysyen! „Mitä tarwitset, Kustaa?“

„Muku rauhasja, en minä mitään tarwitse“, sai hän aina wastaufkefi.

Waiikka yö olikin ollut niin rauhaton, tunsi Heikki itsensä aamulla hywin wirtistyneeksi. Hän oli niin raitis ja iloinen! Kaikki näytti niin walojalta! Kustaa oli paranemaan päin, sekä oli ollut hänelle niin nöyrä ja ystäwällinen, ja tämä oli täysi palkka hänelle kaikista waiwoistaan.

Tässä ilon tunteessa hän ei kauwan härtitsemättä saanut olla, sillä sitä mukaa kuin Kustaa parani, wettäytyi yhä enemmän tuo entinen kowuu-

den ja vpenden piirre hänen kasvoilleen. Ennen juinkaan sentähden voi väittää, että nuo hellimmät piirteet, joita Heikki oli hänessä huomannut, olisivat olleet ulkokullaisuutta. Ei — Kustaan jalommat tunteet olivat silloin, kun ruumiilliset voimat puuttuivat, päässeet vähäisen näkyviin, vaan sitä mukaa kun voimat palajivat, oli niiden patto wetäytyä kuoreensa takaisin.

Heikki oli jo lähes neljä viikkoa ollut sairaanhoitajana, kun Kustaa eräänä päivänä ilmoitti, ett'ei hän enää tarvitse hoitajaa, jonka vuoksi pyysi saada tietää kuinka paljo hän oli velkaa. Tämä koki kipeästi Heikin sydämelle, waikka ei itseään oikein tiennyt syitä miksi. Kenties näki hän tässä tarjoomuksessa menettäneen sen palkan, jota rakkauts kaipaa, tai kenties tunsi hän, että raha on liian arvotonta palkittamaan rakkautta, joka löytää palkansa ainoastaan vastarakkautsessa.

„Olen tehnyt, mitä olen tehnyt, ainoastaan rakkautesja, eikä palkan toivosja“, janoi Heikki surullisesti.

„No, anna minunkin antaa edes tämä 20 markkaa sinulle rakkautesja“, vastasi Kustaa hieman hymyillen.

Kiittäen otti Heikki taritun palkan ja valmistautui heti lähtemään. „Jos tarvitset apua vastaisuutesja, niin lähetä tieto minulle“, lausui hän vielä memesjään.

Kovin raskaalla mielellä menee hän kotiinja, sillä hänestä tuntui nyt aiwan, kuin nämä rahat olisivat olleet weren hinta. Ehkä Kustaa oli antanut niitä rauhoittaakseen joimaawaa omaatuntoaan, joka waati häntä parannukseen.

Viikon perästä kerrottiin kyläsjä, että Lepistön Heikkikin oli sairastunut lämpöseen tautiin. Ensiksi oli hänen kärsimyhsensä wanfilasja ja sittenmin

hänen rasittumijensa sairaan wuoteen ääresjä wuttanut hänet niin, ett'ei hän jaksanut torjua taudin hyökkäyhsjä itseänsä vastaan. Alusta alkaen joutui hän niin kokonaan taudin uhriksi, ett'ei ollut toivoakaan hänen parantumijesstaan.

Synkkänä ja waijeten oli Kustaa aina kuunnellut kertomuksia Heikin sairautesja. Kaksi waltaa taisteli hänen sielusjaan. Hän tunsi lehoitusta lähtemään Lepistöön, waa toijelta puolen oli se ollut liian nöyryttävää. Wihdoin woitti hän itsensä ja päätti mennä Heikkiä katjomaan. Lopetettuaan postilla lukunsa, lähti hän kiirein askelin kulkemaan Lepistölle. Tultuaan majaan rientää hän suoraan sängyn luo, misjä huomaa Heikin jo kuolleena. Siinä seisoo hän itäänkuin kiwettyneenä, lainkaan huomaamatta edes Liisan nyhkytyhsjä takan tykönä. Hetken seisottuaan heittäytyi hän kaswoilleen lattialle. Tustan rastas wajara murtaa viimeijekin jääkuoren hänen sydämmestään, ja synnintunnon katkerat hynnelwiritrat tulwivat hänen silmistään.

„Di Jumala, woitko armahjaa murhaajaa, joka juuri kastelee uhrinsa katumuksen hynneleillä“, huutaa hän suurella äänellä. Siihen jää hän hiljaa makaamaan, kuin rikoksentekijä, joka tuomiotaan odottaa.

„Heikki käski mun sanomaan viimeisen terwehdyhsensä sinulle: „Sano Kustaalle, ett'en tahdo olla hänen päällekantajanja waa esirukoilijansa taiwaasja“, kuisi Liisa hänen korwunsa. Tämä oli niin kuin ääni suoraan armoistumelta, joka samalla puhui hänelle siitä suuresta edeswastaajasta Isän tykönä. Hän nousee ylös ja ensimmäinen rauhanjäre kumastuu hänen silmistään.

„Jaksatto sinäkin, Liisa, antaa anteeksi minun taiwaaseen asti huutawat rikokseni? Tahdon tästä-

lähin kohdella jinaakin paremmin, kuin tähän asti olen tehnyt.”

„Usko, kallis veljeni, Jeesuksen nimessä ja maahan vuotaneessa veressä kaikki suuret ja pienet syntiä anteeksi”, todisti Liisa, lasten kätensä hänen päällensä.

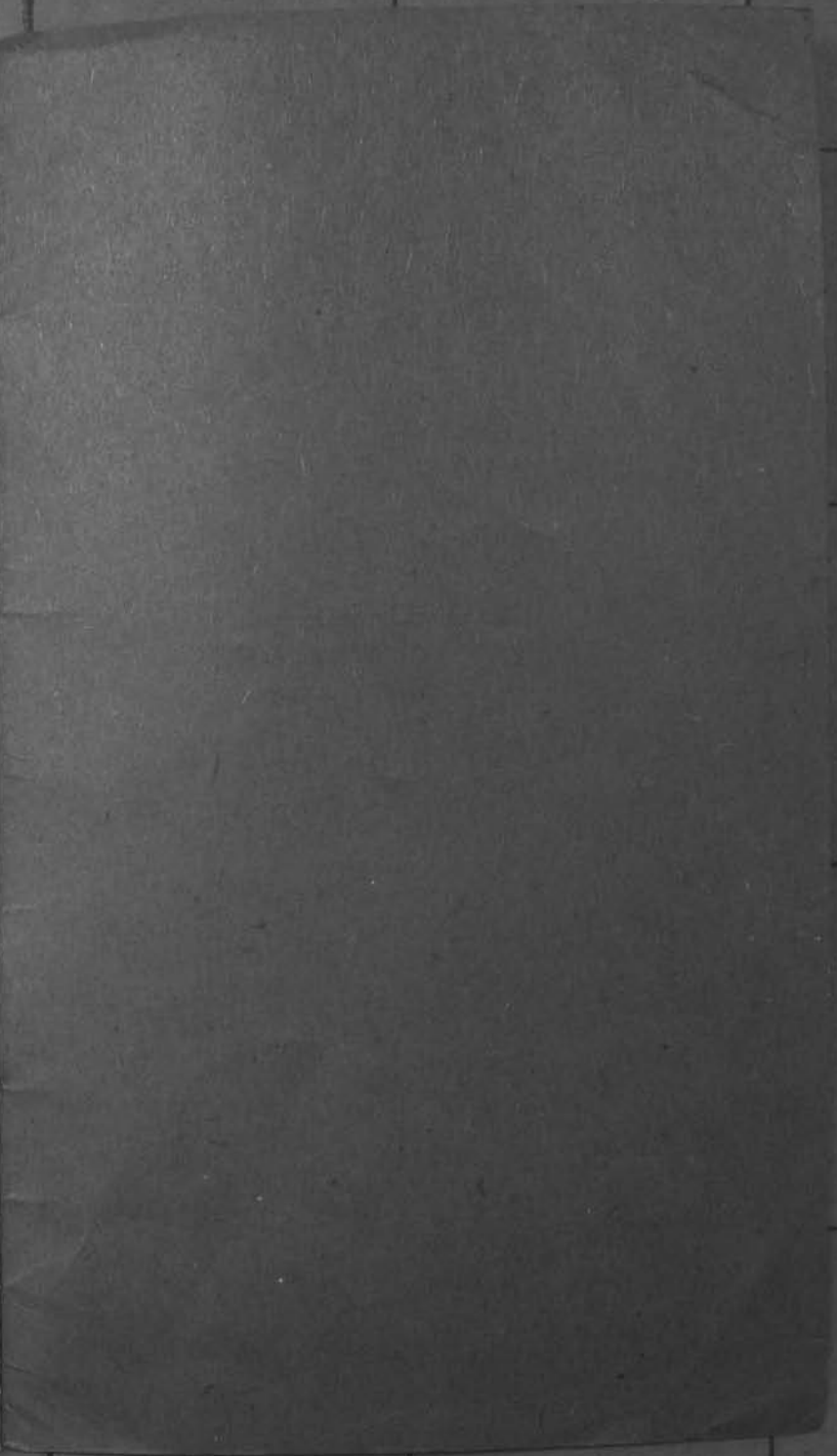
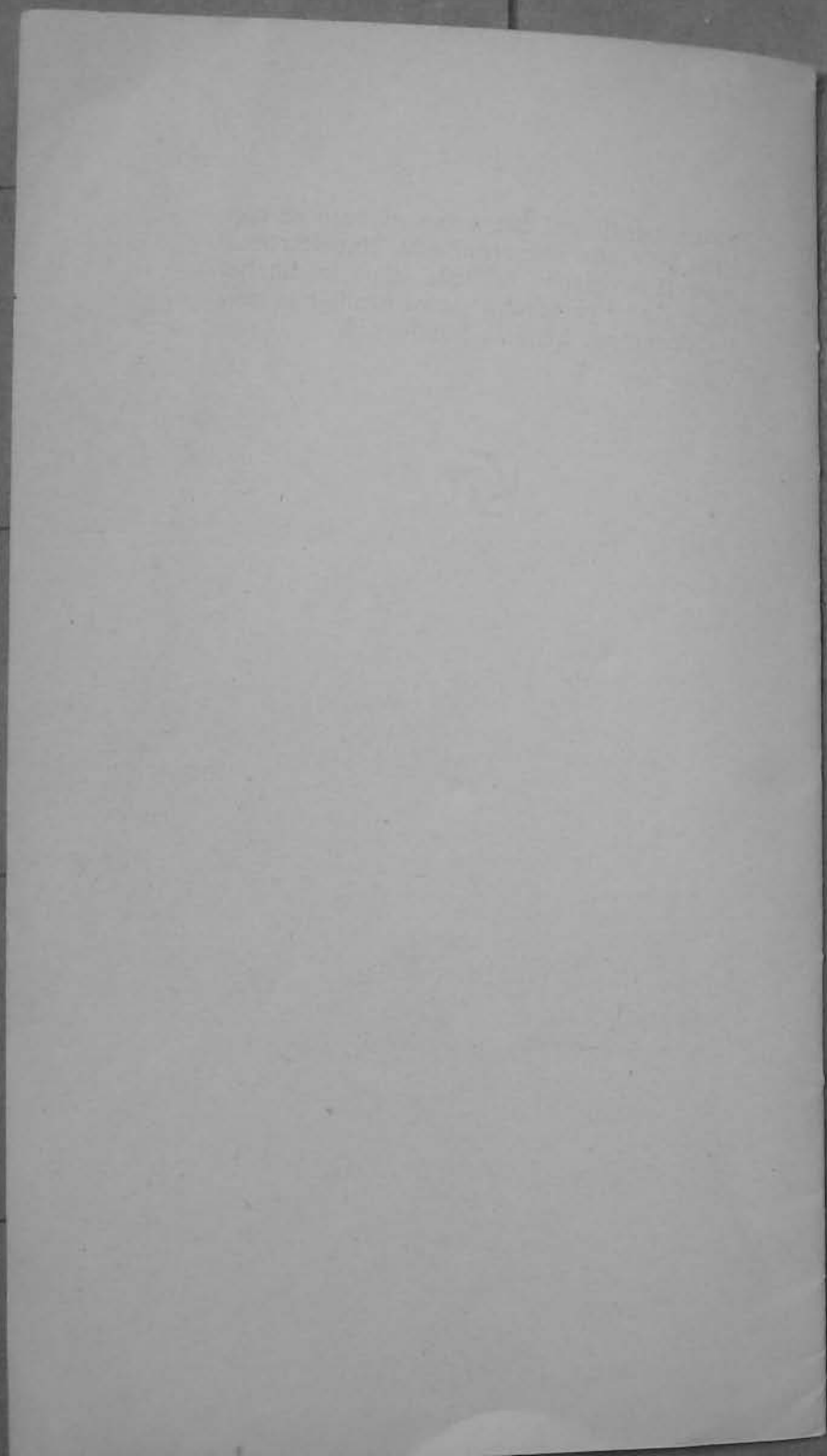
Nyt näki Kustaa viimeisetkin syntinsä vierivän Jeesuksen arvoimeen hautaan, ja plösnoujemuksen ihana aurinko sarasti hänen sielunsa. Uudella sydämmellä kulti Kustaa kotinsa, jossa heti alkaa puuhailla Heikin hautaan laittoa.

Seuraavana sunnuntaina lähti paljo Wähälän kyläläisiä naapuripitäjän kirkolle, jotka Kustaan kutsusta olivat lähteneet saattamaan Lepistön Heikkiä viimeiseen leposijaansa. Liisa oli kutsunut paikakunnan kristityt hautajaisiin ja oli pa Myllylä, vainajan weli, hommannut jaarnaajankin Dulusta.

Gaudalta palattuaan kokoontuivat he kaikki Männilän Erkin taloon. Heidän kokouksestaan emme tahdo seikkaperäisemmin kertoa, waan mainittakoon ainoastaan wähän Kustaasta. Hän oli koko seuran ajan enemmän liikutettu, kuin kukaan muu. Wiimein puhkesi hän puhumaan koko kansan edessä siitä ihmeellisestä pelastuksesta, jonka Jumala armostaan oli hänelle suonut. Hän kertoi, kuinka hän oli wäärässä mielessään tutenut jumalattomuutta ja polkenut wanhurskautta jalkojensa alle, kuinka hän joksasja kiwandesjaan oli wainonnut Jeesuksen karitsoita, niinkuin Saulus ennen. Mutta mitä oli hän woittanut? Kaikki oli mennyt päin wastoin, kun hän oli aikonut. Kaikki hänen tekonsa olivat poroksi palaneet, ja nyt oli hän itsekin wainottunsa kautta tullut woitetuksi. Ei auttanut potkia tutkainta vastaan! Kehoitettuaan kaikkia syntitoveriansa todelliseen parannukseen, niin kauwan kun armonaita oli, pyysi hän lopuksi kaikilta kris-

tityiltä anteeksi, että hän wainoomisillaan oli tuottanut heille niin paljon waifeutta. Anteeskitodistamisen jälestä kuului kaikkialla itkun ja kiitosken ääniä. Se oli parannuksen päivä syntisille ja woiton riemupäiwä koetellulle seurakunnalle.

Siata 25 pennia.